

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา ของโรงเรียนเครือข่าย ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จังหวัดสุราษฎร์ธานี

The Development of Training Course for Teaching Activities to Promote Critical
Thinking Skills for Thai Language Teachers in Primary Schools under Teacher
Training Experiences Network Schools in Suratthani Province

วิชุนี พันธน้อย^{1*}
Wichunee Punnoi^{1*}

รับบทความ 20 กันยายน 2561 แก้ไข 29 ตุลาคม 2561

ตอบรับ 31 ตุลาคม 2561

Received 20 September 2018 Revised 29 October 2018

Accepted 31 October 2018

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมี
วิจารณญาณ สำหรับครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา ของโรงเรียนเครือข่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ใช้กระบวนการวิจัย 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ความต้องการและจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรโดยสัมภาษณ์
ผู้บริหารสถานศึกษาและครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา จำนวน 20 คน และนำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์เพื่อออกแบบ
โครงสร้างและองค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรม ขั้นที่ 2 การออกแบบและการพัฒนาหลักสูตร โดยผู้เชี่ยวชาญด้าน
หลักสูตรและการสอน ด้านการวัดการประเมินผล ด้านภาษาไทย ตรวจสอบความเหมาะสม ขั้นที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร
กับกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา ของโรงเรียนเครือข่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จังหวัดสุราษฎร์ธานี
จำนวน 30 คน โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง ใช้เวลาทดลองแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การจัดฝึกอบรมตามหลักสูตร
ฝึกอบรม โดยใช้เวลา 3 วัน 18 ชั่วโมง มีเนื้อหา 5 หน่วย คือ หน่วยที่ 1 การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กประถมศึกษา
หน่วยที่ 2 หลักการเบื้องต้นเกี่ยวกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ หน่วยที่ 3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ หน่วยที่ 4 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิด
อย่างมีวิจารณญาณ หน่วยที่ 5 การเขียนแผนการจัดการเรียนการสอนสาระภาษาไทย ระยะที่ 2 นำความรู้ที่ได้
จากการเข้ารับการฝึกอบรมไปเขียนแผนการจัดการเรียนการสอนและทดลองสอน 2 สัปดาห์ นำเสนอแผนและผลการจัด
การเรียนการสอนและสะท้อนผลการพัฒนาเป็นรายบุคคล ขั้นที่ 4 การประเมินคุณภาพหลักสูตรโดยประเมินความพึงพอใจ

¹ สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, สุราษฎร์ธานี 84100

Program in Thai, Faculty of Education, Suratthani Rajabhat University, Suratthani 84100 Thailand.

*Corresponding author, e-mail: wichuneepunnoi@gmail.com

ของครูภาษาไทยที่เข้ารับการอบรม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t-test ผลการวิจัยพบว่า 1) ความต้องการและจำเป็นเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา มีความคิดเห็นตรงกันว่า ควรพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียน การสอน เทคนิคและวิธีการสอนให้แก่ครูภาษาไทย ตลอดจนการวัดและการประเมินผล เพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหา อายุ และช่วงวัย โดยคำนึงถึงความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ลักษณะเนื้อหาและการออกแบบวิธีการ สื่อที่ใช้ในการฝึกอบรม การวัดและการประเมินผล 2) การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ประกอบด้วย หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหา วิธีดำเนินการฝึกอบรม สื่อ และแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล 3) ผลการทดลองใช้หลักสูตรด้านความรู้ ความเข้าใจการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ พบว่า ความรู้ความเข้าใจ หลังอบรมสูงกว่าก่อนอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) ความสามารถในการเขียนแผนการจัดการ กิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ อยู่ในระดับมาก คะแนนเฉลี่ย 2.82 5) ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณอยู่ในระดับมาก คะแนนเฉลี่ย 2.82 6) ความพึงพอใจของครูภาษาไทยที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมอยู่ในระดับมากที่สุด คะแนนเฉลี่ย 4.64

คำสำคัญ : การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม การจัดการเรียนการสอน ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ABSTRACT

The research on "The Development of Training Course for Teaching Activities to Promote Critical Thinking Skills for Thai Language Teachers in Primary Schools under Teacher Training Experiences Network Schools in Suratthani Province" used research methodology in 4 steps are step 1: Needs analysis and needs for curriculum development.; interviewed principles and 20 Thai language teachers in primary level and bring synthesized information to design the structure and elements of the training curriculum. Step 2: Design and develop training course by curriculum and teaching professional; assessment and evaluation, Thai language, and check the suitability. Step 3: Experiment with samplings; there are 30 Thai language teachers in primary schools under Teacher Training Experiences Network Schools in Suratthani Province which gained them by Purposive sampling method. And separated into 2 periods .Period 1, training by the course in 3 days, 18 hours. There are 5 units; Unit 1 Activity experiences for primary school students, Unit 2 Introduction of Critical Thinking Skills, Unit 3 Teaching Activities to Promote Critical Thinking Skills, Unit 4 Assessment and Evaluation to Promote Critical Thinking Skills, Unit 5 Writing plan for Teaching Activities in Thai Language teaching. Period 2, apply the knowledge gained from the training course to write a teaching plan and teaching experimental for 2 weeks, present the plan and results of teaching activities, and reflect individual development results. Step 4: Course Evaluation, evaluation of satisfaction on Thai language teachers who attended the training course. The data analysis was used statistics as following; average, mean, standard deviation, and t-test. The results are 1) Needs analysis and needs for curriculum development found that the principles and Thai language teachers in primary schools had the same opinions that the training course should be developed to promote teaching instruction, techniques and teaching methods to Thai language teachers. Moreover, it should focus on the measurement and evaluation to match the contents and ages. In consideration of meet the needs for development, contents type and designing, media and assessment and evaluation. 2) Develop training course

consist of principles and rationale, objectives, contents, training method, media and resources, assessment and evaluation. 3) The experimental results of the training course for teaching activities to promote critical thinking skills found that their knowledge after training was higher than before attending the course statistically significant at the .05 level. 4) Ability to write activity plans to promote critical thinking skills was at a high level, average at 2.82 criteria. 5) The ability to organize learning activities to promote critical thinking skills was at a high level, average 2.82 criteria. 6) Satisfaction of Thai language teachers on the training course to promote critical thinking skills was at the highest level, 4.64 criteria.

Keywords: Development of Training Course, Teaching Activities, critical thinking skills

บทนำ

ครูเป็นบุคลากรที่มีบทบาทสำคัญยิ่งก็เพราะว่า นอกจากเป็นผู้เตรียมหรือสร้างผู้เรียนให้มีความรู้แล้วยังช่วยให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการปรับตัวเพื่อดำรงชีวิตอยู่อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับลักษณะความเป็นไปของสังคม คือ ช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนางานได้เต็มตามศักยภาพ บทบาทหน้าที่ของครูในยุคใหม่ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ครูจะต้องฝึกนิสัยให้ผู้เรียนรักการเรียนรู้ปรับเปลี่ยนความคิด มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และสอนวิธีเรียนมากกว่าสอนเนื้อหา การมุ่งให้ผู้เรียนสามารถใช้ความรู้พัฒนาตนเองให้เต็มตามศักยภาพได้ การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และฝึกกระบวนการคิด การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง บูรณาการความรู้ด้านต่าง ๆ ตลอดจนส่งเสริมให้ผู้สอนจัดการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, น.11-12) จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาครูให้ปรับพฤติกรรมการสอนจากเดิม ๆ เป็นการสอนแนวใหม่ โดยเน้นการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อเป็นพื้นฐานให้กับผู้เรียนได้นำไปใช้ในการเรียนรู้และการใช้ชีวิต

การคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นการใช้เหตุใช้ผลพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบโดยการศึกษาข้อมูลหลักฐาน แยกแยะข้อมูลว่า ข้อมูลใด คือ ข้อเท็จจริง ข้อมูลใด คือ ความคิดเห็นตลอดจนพิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อมูล แล้วตั้งสมมติฐานเพื่อหาสาเหตุของปัญหา และ

สามารถหาแนวทางแก้ไขปัญหานั้น ๆ ได้ กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณจะนำไปสู่การคิดตัดสินใจอย่างรอบคอบเพื่อให้เห็นว่า เรื่องใดควรเชื่อ หรือไม่ควรเชื่อ สิ่งใดควรทำ หรือไม่ควรทำ นอกจากนี้ผู้ที่มีความคิดอย่างมีวิจารณญาณ จะต้องเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นในการแสวงหาข้อมูลและความรู้อยู่เสมอ ตลอดจนเป็นผู้ที่มีเหตุผล (สุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ, 2551, น. 72)

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้พัฒนากระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณนั้นเป็นหน้าที่โดยตรงของครูผู้สอนในระดับประถมศึกษา โดยเฉพาะครูผู้สอนวิชาภาษาไทย กล่าวคือ ครูภาษาไทยต้องมีบทบาทเชิงรุก ในฐานะผู้จัดการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะด้านภาษาและการสื่อสาร อันเป็นทักษะสำคัญที่สุดของทรัพยากรมนุษย์ ในฐานะผู้สอนภาษาแม่ ควรแสวงหาแนวทางหรือวิธีการต่าง ๆ ด้านความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน มีความเข้าใจในรูปแบบและแนวคิดในการพัฒนาความคิดอย่างมีวิจารณญาณ รวมทั้งมีสิ่งอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียน เพื่อเอื้อให้เกิดแรงจูงใจ เจตคติ ค่านิยม และความตั้งใจจริงอันจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยพัฒนาผู้เรียนในระดับประถมศึกษาให้มีความคิดอย่างมีวิจารณญาณ อันจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการดำรงชีวิตต่อไป

หนึ่งในพันธกิจของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี คือ เสริมสร้างการแข่งขันของวิชาชีพครูผลิต พัฒนาคูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพ และมีมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง ดังนั้น

บทบาทในการผลิตและพัฒนาครูดำเนินการภายใต้ความรับผิดชอบของคณะครุศาสตร์ ซึ่งได้ตระหนักและเห็นความจำเป็นในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณลักษณะที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, น. 11-12) รูปแบบหนึ่งในการพัฒนาครู คือ การฝึกอบรม เนื่องจากการฝึกอบรมเป็นกิจกรรมการเรียนรู้เฉพาะอย่างของบุคคลเพื่อปรับปรุงและเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ ทักษะหรือความชำนาญ ทักษะคิดอันเหมาะสมจนสามารถก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมและทัศนคติกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ เพื่อยกระดับมาตรฐานการปฏิบัติงานให้อยู่ในระดับสูงขึ้น และทำให้นักศึกษามีความเจริญก้าวหน้าในงาน (เครือวัลย์ ลีมอภิชิต, 2547, น. 10)

จากความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งเป็นอาจารย์สอนวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี จึงมีความสนใจพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับครูภาษาไทยระดับประถมศึกษาของโรงเรียนเครือข่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้วยเล็งเห็นว่า การวิจัยดังกล่าวจะมีส่วนอย่างสำคัญให้ครูภาษาไทยสามารถจัดการเรียนการสอนและกิจกรรม เพื่อส่งเสริมกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และความต้องการและจำเป็นในการฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

2. เพื่อพัฒนา และศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ในประเด็นต่อไปนี้

2.1 เพื่อศึกษาระดับความรู้ ความเข้าใจก่อนและหลังการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมการจัดกิจกรรม

การเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

2.2 เพื่อศึกษาความสามารถในการเขียนแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา

2.3 เพื่อศึกษาความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

2.4 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูภาษาไทยประถมศึกษาที่มีต่อการใช้หลักสูตรฝึกอบรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

3. เพื่อประเมินและปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R & D) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ความต้องการและจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม (Analysis: A) : ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสัมภาษณ์ความต้องการจำเป็นจากผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 10 โรง ครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา จำนวน 10 โรง โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จากโรงเรียนเครือข่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีค่าความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67-1.0 เพื่อนำข้อมูลสภาพปัญหา และความต้องการของโรงเรียนที่จำเป็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตรให้แก่ครูภาษาไทยผู้เข้ารับการพัฒนา

ขั้นที่ 2 การออกแบบและการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม (Design and Develop: D1 D2) : พัฒนาโครงสร้าง

และองค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรม ผู้วิจัยนำผลการ
ศึกษาข้อมูลพื้นฐานในขั้นที่ 1 มาพัฒนาโครงสร้างและ
องค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรม โดยใช้แนวคิดการ
พัฒนาหลักสูตรของ สจัด อุทราพันธ์ (2548, น. 38-43);
พิสิฐ เมธาภัทร และธีระพล เมธิกุล (254, น. 28); แวก
มูลเดช (2555, น.19-20) อ้างถึง Taba (1962, p. 422-425);
Tyler (1996, p. 10) มาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนา
หลักสูตร ประกอบด้วย 11 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาวิเคราะห์
ความต้องการและจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม
2) กำหนดหลักการและเหตุผล 3) กำหนดจุดประสงค์ของ
หลักสูตร 4) กำหนดสาระการเรียนรู้ของหลักสูตร
5) กำหนดการกิจกรรมการเรียนรู้ 6) กำหนดการใช้สื่อ
ประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ 7) กำหนดการวัดและประเมิน
ผล 8) จัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร 9) การตรวจสอบ
คุณภาพของหลักสูตร 10) การนำหลักสูตรไปใช้ 11) การ
ประเมินผลหลักสูตร

การดำเนินการวิจัยในขั้นที่ 1 ของการวิจัยและ
พัฒนาเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาดำเนินการตามขั้นที่ 2 ถึงขั้นที่
8 เพื่อยกร่างโครงสร้างและองค์ประกอบของหลักสูตร และ
เอกสารประกอบหลักสูตร จากนั้นดำเนินการตามขั้นที่ 9
คือ ตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน
3 ท่าน คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดการประเมินผล
ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอน และผู้เชี่ยวชาญ
ด้านภาษาไทย ตรวจสอบความเหมาะสมของหลักสูตร และ
นำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข พบว่า ประสิทธิภาพ
โครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมมีค่าความสอดคล้อง (IOC)
อยู่ระหว่าง 0.67-1.0 และมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.30-5.00
มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ถึงมากที่สุดและ
ประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม มีค่าความสอดคล้อง
(IOC) อยู่ระหว่าง 0.67-1.0 และมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง
4.30-5.00 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ถึงมากที่สุด
และนำหลักสูตรไปทดลองใช้

ขั้นที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม
(Implementation: I) : ประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือ
ครูภาษาไทยที่สอนในระดับประถมศึกษา ของโรงเรียน
เครือข่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 60 โรงเรียน
ครูภาษาไทย จำนวน 150 คน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูภาษาไทยที่
สอนในระดับประถมศึกษา ของโรงเรียนเครือข่ายฝึก
ประสบการณ์วิชาชีพครู จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในภาคเรียนที่
1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 30 โรงเรียน ครูภาษาไทย
จำนวน 30 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ดำเนิน
การทดลอง 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ดำเนินการจัดฝึกอบรมตามหลักสูตร
ฝึกอบรม โดยใช้เวลา จำนวน 3 วัน 18 ชั่วโมง มีเนื้อหา
5 หน่วย คือ หน่วยที่ 1 การจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก
ประถมศึกษา หน่วยที่ 2 หลักการเบื้องต้นเกี่ยวกับ
กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ หน่วยที่ 3 การจัด
กิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมี
วิจารณญาณ หน่วยที่ 4 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้
เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ หน่วยที่ 5
การเขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสาระภาษา
ไทย การจัดเนื้อหาและประสบการณ์ ภาคทฤษฎี 6.30
ชั่วโมง ภาคปฏิบัติ 11.30 ชั่วโมง รวม 18 ชั่วโมง แต่ละหน่วย
ประกอบด้วย 1) สาระสำคัญ 2) จุดประสงค์การเรียนรู้
3) สาระการเรียนรู้ 4) กิจกรรมการเรียนรู้ 5) สื่อประกอบ
กิจกรรมการเรียนรู้ 6) การประเมินผล 7) ใบกิจกรรม/
แบบฝึก 8) ใบความรู้ การจัดกิจกรรมใช้กระบวนการกลุ่ม
การบรรยาย และอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยใช้
ประสบการณ์ใหม่ที่ได้จากการบรรยายของวิทยากรผสม
ผสานกับประสบการณ์เดิมที่มีอยู่ของครูผู้เข้าฝึกอบรม
การจัดกิจกรรมฝึกอบรมใช้กระบวนการกลุ่ม การ
บรรยาย การอภิปราย ระดมความคิด โดยใช้ประสบการณ์
ใหม่ที่ได้จากการบรรยายของวิทยากรผสมผสานกับ
ประสบการณ์เดิมที่มีอยู่ของครูผู้เข้าฝึกอบรม ประเมิน
ความรู้ความเข้าใจ ดำเนินการประเมินก่อนและหลังการ
ฝึกอบรม โดยใช้แบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจเพื่อ
ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านทักษะการคิด
อย่างมีวิจารณญาณแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 25 ข้อ
มีค่าความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67-1.0 นำคะแนน
มาวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

(S.D.) และร้อยละ และค่า (t-test) แบบ dependent เพื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้หลักสูตรฝึกอบรม
 ระยะที่ 2 นำความรู้ที่ได้จากการเข้ารับการฝึกอบรม
 ไปเขียนแผนการจัดการเรียนการสอน และทดลองสอน
 2 สัปดาห์ นำเสนอแผนและผลการจัดการเรียนการสอนและ
 สะท้อนผลการพัฒนาเป็นรายบุคคล ประเมินความสามารถ
 ในการเขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบ
 ด้วย 2 ส่วน ส่วนที่ 1 เป็นประเมินอันดับคุณภาพมาตรฐาน
 โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนน 3 ระดับ ส่วนที่ 2 เป็นคำถาม
 ปลายเปิด ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ
 มีค่าความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67-1.0 นำมา
 วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 (S.D.) 3) ประเมินความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียน
 การสอน ประกอบด้วย 2 ส่วน ส่วนที่ 1 เป็นประเมินอันดับ
 คุณภาพมาตรฐาน โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนน 3 ระดับ
 ส่วนที่ 2 เป็นคำถามปลายเปิด ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็น
 และข้อเสนอแนะ มีค่าความสอดคล้อง (IOC) อยู่ที่ 1.0
 วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 (S.D.)

ขั้นที่ 4 การประเมินคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรม
 (Evaluation: E) : ผู้วิจัยประเมินความพึงพอใจของครูภาษา
 ไทยที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม ประกอบด้วย 3 ส่วน ส่วนที่ 1
 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสำรวจ ส่วนที่ 2 แบบสำรวจ
 ความพึงพอใจแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ส่วนที่
 3 เป็นคำถามปลายเปิด ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็น และ
 ข้อเสนอแนะ มีค่าความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง
 0.67-1.0 วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบน
 มาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาในการจัดกิจกรรม
 การเรียนการสอน และความต้องการและจำเป็นในการ
 ฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้าน
 ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ พบว่า ผู้บริหารสถาน
 ศึกษาและครูภาษาไทยระดับประถมศึกษาให้ความสำคัญ
 เกี่ยวกับการส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

มีความคิดเห็นตรงกันว่า ควรพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อ
 ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน เทคนิคและวิธีการสอน
 ให้แก่ครูภาษาไทย ตลอดจนการวัดและการประเมินผล
 เพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหา อายุ และช่วงวัย โดยคำนึงถึง
 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ลักษณะเนื้อหาและการ
 ออกแบบวิธีการ สื่อที่ใช้ในการฝึกอบรม การประเมินผลใน
 การฝึกอบรม วัน เวลา และระยะเวลาในการอบรม เนื่องจาก
 ครูมีภาระงานสอนและภาระงานด้านอื่น ๆ ด้วย

2. ผลการออกแบบพัฒนาและศึกษาประสิทธิภาพ
 ของหลักสูตรฝึกอบรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
 เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ได้ผลว่า
 หลักสูตรฝึกอบรม แบ่งออกเป็น 5 หน่วย คือ หน่วยที่ 1 การ
 จัดประสบการณ์สำหรับเด็กประถมศึกษา หน่วยที่ 2
 หลักการเบื้องต้นเกี่ยวกับกระบวนการคิดอย่างมี
 วิจารณญาณ หน่วยที่ 3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
 เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ หน่วยที่ 4
 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิด
 อย่างมีวิจารณญาณ หน่วยที่ 5 การเขียนแผนการจัด
 กิจกรรมการเรียนการสอนสาระภาษาไทย การจัดเนื้อหา
 และประสบการณ์ ภาคทฤษฎี 6.30 ชั่วโมง ภาคปฏิบัติ
 11.30 ชั่วโมง รวม 18 ชั่วโมง แต่ละหน่วยประกอบด้วย
 1) สาระสำคัญ 2) จุดประสงค์การเรียนรู้ 3) สาระการ
 เรียนรู้ 4) กิจกรรมการเรียนรู้ 5) สื่อประกอบกิจกรรมการ
 เรียนรู้ 6) การประเมินผล 7) ใบกิจกรรม / แบบฝึก
 8) ใบความรู้ การจัดกิจกรรมใช้กระบวนการกลุ่ม การ
 บรรยาย และอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยใช้
 ประสบการณ์ใหม่ที่ได้จากการบรรยายของวิทยากร
 ผสมผสานกับประสบการณ์เดิมที่มีอยู่ของครูผู้เข้า
 ฝึกอบรม กระบวนการวัดและประเมินผลตามหลักสูตร
 ประกอบด้วย การประเมิน 4 ส่วน คือ 1) ด้านความรู้
 ความเข้าใจ ประเมินความรู้ก่อน-หลัง การฝึกอบรม
 2) ประเมินความสามารถในการเขียนแผนการจัดกิจกรรม
 การเรียนการสอน 3) ประเมินความสามารถในการจัด
 กิจกรรมการเรียนการสอนหลังการฝึกอบรม 4) สำนวนความ
 พึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมหลังทดลองใช้หลักสูตร
 ผลการปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม ผลดังนี้ 4.1) หลักการ

และเหตุผลไม่ปรับปรุงแก้ไข 4.2) วัตถุประสงค์ของหลักสูตรไม่ปรับปรุงแก้ไข 4.3) เนื้อหาไม่ปรับปรุงแก้ไข 4.4) กิจกรรมการเรียนรู้ ปรับปรุงโดยเพิ่มเวลาในการฝึกอบรมและปฏิบัติในหน่วยที่ 4 จาก 2 ชั่วโมง เป็น 3 ชั่วโมง และเพิ่มเวลาในการฝึกอบรมจาก 2 วัน เป็น 3 วัน 4.5) สื่อประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ ไม่ปรับปรุงแก้ไข 4.6) การประเมินผลไม่ปรับปรุงแก้ไข 4.7) ใบกิจกรรม/แบบฝึก ไม่ปรับปรุงแก้ไข

3. ผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม พบว่า ความรู้ ความเข้าใจก่อนฝึกอบรมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 15.90 คิดเป็นร้อยละ 53.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.35 คะแนน หลังฝึกอบรมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 19.93 คิดเป็นร้อยละ 66.43 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.19 และทดสอบค่า t-test แบบ dependent หลังฝึกอบรมสูงกว่าก่อนเข้ารับการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความสามารถในการเขียนแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนประเมินเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.82 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.36 ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประเมินเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.82 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.12

4. ผลการประเมินคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรม พบว่า ครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา มีความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรม ประเมินเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.64 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.55

อภิปรายผล

1. การศึกษาความต้องการและจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม พบว่า การจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณนั้นยังมีน้อยในสถานศึกษา เนื่องจากครูผู้สอนไม่เข้าใจเทคนิคและวิธีการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะดังกล่าว อีกประการหนึ่งคือ ครูไม่เห็นความสำคัญในการพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณว่ามีความสำคัญอย่างไรกับผู้เรียนจึงมุ่งเน้นที่จะสอนเนื้อหาตามหลักสูตรเพียงอย่างเดียว จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูภาษาไทย

ระดับประถมศึกษาให้ความสำคัญเกี่ยวกับการส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และมีความคิดเห็นว่าครูภาษาไทยระดับประถมศึกษาควรได้รับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยมีรูปแบบและวิธีการพัฒนาที่สามารถนำไปใช้ได้จริง โดยคำนึงถึงความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ลักษณะเนื้อหาและการออกแบบวิธีการ สื่อที่ใช้ในการฝึกอบรม การประเมินผลในการฝึกอบรม โดยเฉพาะวัน เวลา และระยะเวลาในการอบรม เนื่องจากครูมีภาระงานสอนและภาระงานด้านอื่น ๆ ที่ต้องรับผิดชอบด้วย นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการนิเทศติดตามผลการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดผลแก่ผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2555 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ให้ความสำคัญถึงการฝึกทักษะการคิด และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียน ในมาตรา 24(2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา (3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่มุ่งเน้นให้ใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจ สามารถวิเคราะห์และประเมินข้อมูล โดยอ้างอิงหลักฐานในการโต้แย้ง ทำให้เกิดความน่าเชื่อถือ

2. การออกแบบและพัฒนาและศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม พบว่า หลักสูตรฝึกอบรม ประกอบด้วย หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหา วิธีดำเนินการฝึกอบรม สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและการประเมินผลการฝึกอบรม ผู้วิจัยได้แนวคิดการพัฒนาหลักสูตรจาก สจัด อุทวนันท์ (2548, น. 38-43); พิสิฐ เมธาภัทร และธีระพล เมธิกุล (2541, น. 28); แวก มูลเดช (2555, น.19-20) อ้างถึง Taba (1962, p. 422-425); Tyler (1996, p. 10) สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาหลักสูตรของ อารี พรหมเล็ก (2555); กัมปนาท อาษา และคณะ (2555) โดยแบ่งออกเป็น 5 หน่วย คือ

หน่วยที่ 1 การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กประถมศึกษา
 หน่วยที่ 2 หลักการเบื้องต้นเกี่ยวกับกระบวนการคิดอย่างมี
 วิจารณญาณ หน่วยที่ 3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน
 เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ หน่วยที่ 4
 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิด
 อย่างมีวิจารณญาณ หน่วยที่ 5 การเขียนแผนการ
 จัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนสาระภาษาไทย ผู้เชี่ยวชาญ
 ประเมินความเหมาะสมในระดับมากที่สุด เนื่องจาก
 หลักสูตรมีกระบวนการพัฒนาอย่างมีระบบแบบแผน และ
 พัฒนาจากความต้องการจำเป็นของผู้บริหารสถานศึกษา
 และครูภาษาไทยระดับประถมศึกษาที่มีความต้องการ
 จะพัฒนาตนเองในด้านเทคนิคและวิธีการจัดการเรียน
 การสอน ตลอดจนการวัดและการประเมินผล

3. ผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมการจัด
 กิจกรรมการเรียนรู้การสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมี
 วิจารณญาณ พบว่า การประเมินผลการใช้หลักสูตร ซึ่ง
 ประกอบด้วย ระดับความรู้ ความเข้าใจก่อนและหลังการ
 ทดลองใช้หลักสูตร ความสามารถในการจัดกิจกรรมการ
 เรียนการสอน ความสามารถในการเขียนแผนจัดกิจกรรม
 การเรียนรู้ โดยแยกอภิปรายผลดังนี้

3.1 การศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการ
 จัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน พบว่า ความรู้หลังอบรมสูง
 กว่าก่อนอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และม
 ความรู้อยู่ในระดับดี ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่
 กำหนดไว้ อภิปรายผลได้ว่า ความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม
 การเรียนรู้การสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมี
 วิจารณญาณ ประกอบด้วย ความรู้ในการจัดกิจกรรม
 การเรียนรู้การสอน ความสามารถในการเขียนแผนการ
 จัดการเรียนรู้การสอน ความสามารถในการจัดการเรียน
 การสอนโดยใช้เทคนิคได้เหมาะสมกับเนื้อหาที่สอน
 การออกข้อสอบ การวัดและการประเมินผล เพื่อส่งเสริม
 ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การจัดกิจกรรมตลอด
 หลักสูตรมีการบรรยายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่าง
 ผู้เข้าอบรมซึ่งสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจ
 เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสูงสุด ครูมี
 บทบาทในการจัดสภาพแวดล้อมให้สอดคล้องกับความ

ต้องการของผู้เรียน และมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนทำให้ผู้เรียน
 กล้าคิด กล้าแสดงออก

3.2 การศึกษาความสามารถในการเขียน
 แผนการจัดการเรียนรู้ พบว่า มีผลการประเมินอยู่ใน
 ระดับมาก ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้
 อภิปรายผลได้ว่าการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนา
 ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณให้กับเด็กระดับประถม
 ศึกษา มีองค์ประกอบครบตามแบบของการเขียนแผน มีการ
 เลือกใช้เทคนิคในขั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนได้
 อย่างหลากหลาย และเหมาะสมกับเนื้อหาและวัยของ
 ผู้เรียน มีการเขียนอย่างเป็นลำดับขั้นตอน และในแต่ละ
 ประเด็นมีความสมบูรณ์ การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้
 ในระหว่างทดลองใช้หลักสูตร โดยออกแบบกิจกรรม
 การเรียนรู้การสอน การออกข้อสอบ การวัดและการ
 ประเมินผล เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
 โดยเลือกใช้เทคนิคการสอนมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน
 โดยเลือกสาระการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรม มีการนำเสนอ
 แลกเปลี่ยนเรียนรู้การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ของ
 แต่ละกลุ่ม ช่วยกันวิจารณ์แก้ไขให้มีความสมบูรณ์ และจัด
 แสดงผลงานการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ให้ครูภาษาไทย
 ได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และเกิดความเข้าใจในการเขียน
 แผนการจัดการเรียนรู้

3.3 การศึกษาความสามารถในการจัด
 กิจกรรมการเรียนรู้การสอน พบว่า ผลการประเมินอยู่ใน
 ระดับมาก ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้
 อภิปรายผลได้ว่า ความสามารถในการจัดการเรียนรู้การสอน
 ที่ส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ได้จัดตามการ
 เขียนแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสอนที่
 ฝึกปฏิบัติจากหลักสูตรฝึกอบรม ซึ่งเป็นแผนที่ผ่านการ
 ประเมินว่าเหมาะสมสามารถนำไปจัดการการเรียนรู้การสอน
 เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณได้ มีการ
 กำหนดกิจกรรมลำดับขั้นตอนอย่างละเอียด มีการใช้คำถาม
 กระตุ้นความคิด ออกแบบกิจกรรมโดยใช้เทคนิคการสอน
 ให้เด็กวางแผน ลงมือปฏิบัติด้วยตัวเอง สามารถนำความรู้
 ที่ได้จากการเรียนรู้การสอนไปประยุกต์ใช้เพื่อป้องกันและ
 แก้ไขปัญหาในชีวิตจริง สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553

4. ผลการประเมินหลักสูตรฝึกอบรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ พบว่า ผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ อภิปรายผลได้ว่า ในกระบวนการอบรมเพื่อทดลองใช้หลักสูตรนั้น ผู้วิจัยคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ คือ ให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถแสดงความรู้ความสามารถของตนเองได้อย่างอิสระ เป็นศูนย์กลางในการทำกิจกรรม เปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการอบรมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น รับฟังข้อเสนอแนะ คิด ตัดสินใจ ลงมือกระทำด้วยตัวเอง เชื่อมโยงการเรียนรู้จากประสบการณ์เดิมของตนเองไปสู่สิ่งเรียนรู้ใหม่ เน้นกระบวนการทำงานกลุ่ม ให้จัดกลุ่มได้อย่างอิสระ วิทยากรมีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมและถ่ายทอดเนื้อหา โดยเป็นผู้ดำเนินการ สังเกตการณ์ ควบคุมสถานการณ์ให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับประถมศึกษาด้านทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่สอนด้วยครูภาษาไทยระดับประถมศึกษาที่ผ่านการเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

2. ควรศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของเด็กระดับประถมศึกษา โดยศึกษาตัวแปรที่อาจมีผลกระทบ เช่น ครูผู้สอน ฐานะทางเศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อมทางสังคมของเด็กประถมศึกษา

3. ควรนำหลักสูตรฝึกอบรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณไปขยายผลใช้กับโรงเรียนอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545*. กรุงเทพฯ: ครูสภา.
- กัมปนาท อาชา และคณะ. (2555). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูช่วยเพื่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษามายในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- แขก มูลเดช. (2555). "การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเรื่อง การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้". เพชรบูรณ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- เครือข่าย ลิ้มอภิชาติ. (2547). *หลักและเทคนิคการจัดการฝึกอบรม และพัฒนา*. กรุงเทพฯ: สยามศิลป์การพิมพ์.
- พิสิฐ เมธาภัทร และธีระ พลเมธิกุล. (2541). *ยุทธวิธีการเรียนการสอนวิชาเทคนิค*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. (อัดสำเนา).
- สังัด อุทรานันท์. (2548). *หลักสูตรและการสอน*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ. (2551). *การพัฒนาทักษะการคิดพิชิตการสอน* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: เลี่ยงเชียง.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542*. กรุงเทพฯ: พรินทวนกราฟฟิค.
- อารีย์ พรหมเล็ก. (2553). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมนักศึกษาวิชาชีพครูเพื่อพัฒนาความสามารถการจัดประสบการณ์ที่เสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์สำหรับเด็กปฐมวัย*. (วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).

- Taba, H. (1962). *Curriculum Development: theory and Practice*. New York: Harcourt, Brace & World.
- Tyler, R. W. (1996). *Basic Principles of Curriculum and Instruction*. Chicago: University of Chicago.